

PHYSIO PUNK

VOL 1

POLISEN SOM SMELTET

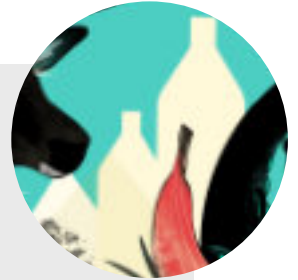
Erika Jorunnsdatter Ingilæ

OPENPHYSIO | JOURNAL

THE MELTING POLAR ICE

Erika Jorunnsdatter Ingilæ, Bachelorprogrammet i fysioterapi, Institutt for helse- og omsorgsfag, UiT Norges arktiske universitet.

Historien «Polisen som smeltet» kaster leseren inn i et stort eventyr. Her har pågående global miljøforringelse økt smeltingen av permafrosten og polarisen med plagsomme effekter for liv og helse som resultat. Disse utfordringene øker ansvaret og utvider oppgavene til helsepersonell og dette ledsages av engstelse, men også nyvunnet mot. Midt i alle disse problemene vokser håpet. Bevisstheten fører til handling og samarbeid på tvers av alle tenkelige grenser. Et samspill mellom urfolksledelse, innovativ teknologi og helsepersonell gir fantastiske løsninger med fordeler for menneskene og jorda. Fortellingen gir oss kraft og inspirasjon til å jobbe mot langsiktige visjoner der vi tar vare på miljøet for å sikre helsen til fremtidige generasjoner. Nyt reisen!

Stillheten har endelig senket seg, både over skipet og havet. Etter de torndende brølene fra nattens storm, er det som om noen har skrudd lyden ned på det laveste volumet. Buldrene fra løpende ben nedover gangene, klirring fra glass i skap, og klikkingen av dører som går i lås, det føles så langt borte. Jeg forundrer meg hver morgen over hvor stor kontrastene er fra nettens uvær til dagens stille, urørlige verden. Om morgene er det akkurat som om korridorene aldri har sett eller hørt et menneske, og om det skulle hende at en trøtt sjel snubler seg gjennom gangene til lugaren sin, blir lyden av

skrittene absorbert av veggene. Og hadde det utslitte mennesket tittet ut av vinduet før hen datt sammen på sengen, ville det speilblanke havet glitret tilbake en strålende morgenhilsen som ville fått enhver til å tro at elendighet ikke fantes på jorden. Men det vet vi alle ikke stemmer. For det er nettopp det faktum at å kunne se blått hav hvor enn du snur deg, så langt nord som vi befinner oss nå, det er én av grunnene til elendighetene i dagens mange samfunn. Stormene som dukker opp hver natt, er blant annet en følge av det endeløse blå. Jeg tenker ofte på hvordan det var før i tiden. Før politen smeltet, før landisene smeltet, da is-

bjørner og grønlandshvalen kunne bli observert i virkeligheten, og ikke bare i bøker. Å være polfarer nå kan ikke sammenliknes med å være polfarer før.

Da Fridtjof Nansen i 1893 startet ferden sin fra Oslo i håp om å nå Nordpolen, var strategien å la skipet Fram fryse fast i isen nord for Sibir. Ut ifra hans beregninger ville de drive med isen som konstant var i bevegelse, mot Grønland, hvor de forhåpentligvis ville passere Nordpolen på veien. Nansen og løytnant Hjalmar Johansen forlot skipet på et tidspunkt for å gå videre på ski og kjøre hundeslede. Jeg ville gitt en hel del for å kunne gått på ski i dag. Gitt mye for å ha de samme fysiske og psykiske forutsetningene for å gjøre en slik ekspedisjon. Men de forutsetningene forsvant sammen med isen. For luftforurensningen gjorde ikke bare at havet måtte ta opp CO₂ for å utlikne konsentrasjonsforskjellene til atmosfæren, men den førte også til dårligere luftkvalitet for oss å puste inn. Over tid med dårlig luftkvalitet, ble den generelle helse dårligere og dårligere. Statistikken er tydelig. Klimaendringer som følge av global oppvarming påvirker folkehelse negativt.

Det er mye som er ulikt med å utforske Arktis da og nå, både med tanke på hvordan det ser ut, fremgangsmåte, og hensikten med det. I dag er isen helt borte. Ikke engang en liten bit til iskaffen. Om jeg skal se det fra den positive siden (om der skulle være en), gir det oss muligheten til å seile over hele Arktis uten å måtte bekymre oss for når vi vil fryse fast i isen.

Ikke at det betyr at det er bekymringsløst uten politen, tvert imot. For det å være polfarer i dag handler om å redde verden. Bokstavelig talt. Uten å overdrive. Litt av et press å legge på deg selv når du velger yrke. Selv om viktigheten og alvorligheten av yrket mitt skremmer meg, er konsekvensene av at ingen tar jobben enda mer skrem-

“

**VED BEVISSTHETEN
KOMMER NY GIV OG
HANDLING. OG
BEVISSTHET OG NY GIV
ER GRUNNEN TIL AT JEG
GJØR DET JEG GJØR I
DAG. IKKE MINST FØLES
DET LYSTBETONT Å JOBBE
MED Å BEDRE MILJØET,
SOM VIL GJØRE
FOLKEHELSE BEDRE, OG
SOM IGJEN PÅVIRKER
ENKELTINDIVIDETS
HELSE TIL DET POSITIVE.**

mende. I tillegg har nysgjerrigheten og iveren over å kunne jobbe med en alternativ polis vært brennende helt siden jeg snakket med oldemoren min som liten. Hun kunne fortelle om hvordan fysioterapifaget har endret seg fra å arbeide med enkeltindividets helse, til hvordan en kan heve individets helse ved å løfte og forbedre folkehelse som helhet. Det som er en selvfølge i dag, hvordan økonomien, utdanningen du tar, og ikke minst klimaendringene,

påvirker folkehelsa, det var en nyskapende tanke i oldemor sin barndom. Det er vel enda en skjør, positiv tanke, at bevisstheten om blant annet sosial ulikhet innenfor helse, har vokst samtidig som klimaendringene har blitt større og større. Med bevisstheten kommer ny giv og handling. Bevissthet og ny giv er grunnen til at jeg gjør det jeg gjør i dag. Ikke minst føles det lystbetont å jobbe med å bedre miljøet, som vil gjøre folkehelsa bedre, og som igjen påvirker enkeltindividets helse til det positive.

Etter noen timer med søvn begynner skipet å våkne til liv igjen. Vi er en groggy gjeng som rusler mot frokosthallen. En kollektiv følelse av utmattelse dominerer rommet. Likevel er det utrolig hvordan motivasjonen dukker opp når det gjelder, selv med lite søvn. Kanskje er det håpet om at vi snart er fremme som driver oss, eventuelt bare den sinnsykt rå frokosten vi får servert. Som mye annet på skipet er også maten vi spiser produsert på en bærekraftig måte. Den er lokalprodusert, på båten, med fokus på å bruke planter som tidligere har vært utrydningstruet på grunn av klimaendringene. Tanken er å plante dem på nytt til områdene hvor de tidligere vokste etter at klimatiltakene har stabilisert miljøet på jorda. Dette prosjektet har i tillegg vært med på å skape tiltrengte arbeidsplasser hvor det tidligere har vært stor arbeidsledighet rundt om i verden. Og vi vet alle hvordan arbeidsledighet er som gift mot helsa. Kunnskapen urfolk har om hvordan en kan være på lag med naturen, er nettopp den kunnskapen

som er essensiell på dette og mange andre områder. Mennesker med urfolksbakgrunn fra hele verden leder derfor ofte denne type prosjekter og arbeidsøkter. Det har lært mange å jobbe mer økologisk og jordnær er i arbeidet sitt, og for en avslappende effekt det har på kropp og sinn. Og jeg med min fysioterapeutiske tankegang klarer ikke la være å fundere over hvordan vi skal kunne innføre en slik atmosfære på enhver arbeidsplass.

Like etter frokosten får vi endelig beskjeden vi lenge har ventet på; plattformen fremtidshåpet sentrerer seg rundt er å se i horisonten. Energinivået er med ett hevet flere hakk, og oppstemte samtaler leder oss tilbake til hver vår lugar hvor vi setter i gang med å pakke sammen eiendelene våre. Det tar ikke lang tid. Alt vi trenger av klær og utstyr får vi utdelt på plattformen. På oldemors tid hadde vel i trodd at en fysioterapeuts arbeid skulle være å produsere en alternativ, midlertidig havis i framtiden. For det er det jeg gjør.

Ved hjelp av innovativ teknologi har vi greid å slå ganske mange fluer i en smekk. Etter at tiltakene for å stoppe smeltingen av havisen i Arktis ikke funket, var det en fantasirik drøm fra et barn som førte til der vi er i dag. Barnet hadde drømt om en maskin som hadde klart å fange opp all mikroplasten som fløt rundt i havet, hvorpå den ble omformet til snø slik at han kunne lage snømann i hagen midt på sommeren. Denne drømmen spant vi videre på. For den alternative isen vi holder på å produsere er nettopp laget av all mikro-

plasten som har flytt rundt i havet. På plattformen blir den behandlet slik at den ikke har mulighet til å fortæres av vær, vind og naturkrefter. I dag har vi rukket å produsere noen få kvadratkilometer, men om ikke lenge skal den dekke store deler av Arktis. Der skal den ligge og reflektere sollyset ut tilbake til verdensrommet. Den skal beskytte havet fra å absorbere så mye av lyset og varmen fra sola. Samtidig skal den isolere havet fra lufta og nøytralisere temperaturforskjellene. I tillegg kan vi ved hjelp av teknologi regulere temperaturen i «plastisen», slik at den kan være med på å kjøle ned

“ **I DAG VET VI AT DET ER EN SÆRDELES OMFATTENDE OPPGAVE Å FÅ TILBAKE NATUREN, ØKOSYSTEMENE OG SYMBIOSENE SOM FANTES FØR, OG VI VET DET VIL TA SIN TID. MEN DET ER TANKEN, HÅPET OG DRØMMEN OM HVORDAN DET VIL KOMME TIL Å VÆRE OG SE UT SOM INSPIRERER OG MOTIVERER.**

eller varme opp omgivelsene alt ettersom hva behovet er. Og når miljøet har stabilisert seg som følge av alle de andre miljøtiltakene som blir tatt verden over, skal det produseres en ny

havis som vil fungere på samme måte som den originale havisen gjorde.

Selv om det er vemodig å tenke på at jeg mest sannsynlig ikke lever lenge nok til å se denne siste delen av planen, er jeg likevel takknemlig for at jeg får være med på den delen av prosessen vi er i nå. Teknologi og måten å tenke fremtid på har aldri før vært så banebrytende. Tidligere var det vanskelig å slå gjennom med en klimaplan som først ville vise resultater etter flere tiår. I dag vet vi at det er en særdeles omfattende oppgave å få tilbake naturen, økosystemene og symbiosene som fantes før, og vi vet det vil ta sin tid. Men det er tanken, håpet og drømmen om hvordan det vil komme til å være og se ut som inspirerer og motiverer.

Jeg tenker og drømmer ofte om fremtiden og om alt dette arbeidet viser de resultatene vi håper på. Med mindre ekstremvær, som gir mindre ødeleggelser av by og land, som også vil gi oss muligheten til å forlate huset uten 10 forskjellige jakker i sekken. Et biologiske mangfold som er tilbake, og yrer av mer liv enn det har gjort tidligere. Isbjørnen og grønlandshvalen, samt mange andre utryddede arter som er tilbake i Arktis, takket være ivaretagelsen av egg- og sædcellene deres. Bedre luftkvalitet og muligheten til å bruke naturen på en bærekraftig måte, der det er lettere å være fysisk aktiv, og det er nedgang i lettere psykiske lidelser som følge av dette. At bakken som tidligere var preget av at tela ble borte har stabilisert seg, slik at det er mulig å komme frem til de tilbakeflyttede bygdene ute i dis-

triktene. Og sammen med mange andre faktorer, blant annet mer tilgjengelig tilbud om utdanning, ser vi at sosiale ulikheter blir jevnet ut. Ved miljørettferdighet kommer sosial rettferdighet, og visa versa. Alt i alt er målet å oppnå en sunn, frisk jordklode, hvor et rikt artsmangfold, inkludert oss mennesker, lever i harmoni med hverandre. Jeg håper det er noe mine barnebarn får oppleve.

SUGGESTED CITATION

Ingilæ, E.J. (2021). The melting polar ice. In: Maric, F., Nikolaisen, L.J., & Bårdsen, Å. (Eds.). Physiopunk Vol 1. OpenPhysio Journal. <https://doi.org/10.14426/opj/202111pp17>